

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCXLIII. Circumscriptor pauperis, divitus raptoris socer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

tamen bene meruisse. Nunc quam multa addit ad fidem? poterat & remanere apud piratas, & obligare illos hoc iudicii sui beneficio. Sed non confessione tantum effectum est, ut filia tua videretur, quemadmodum complexa est illa catenatum? quotiens fratrem vocavit? quam veras lacrymas profudit? optime meruerat de te, & hoc ipso, quod reversa est.

S E R M O.

Hic parce quidem stringendus erit pudor patris, stringendus erit tamen, tanquam cupidi & avari & hereditatem istam affectantis: hoc ideo non amare, nec districte, primum quod potest hic esse dominus illius, si ita iudicibus videbitur: deinde quod nobis res cum eo est, cui gratias agimus, cujus voluntate dicimus nos in libertate fuisse. In summa parte advocacionis, advocamus etiam adolescentem illum quasi advocatum, qui nostro beneficio redemptus est. Promittit præterea, ista quæ in hereditate relicta sunt, illius esse. Quam causam revertendi habuit aliam? licuit illi, ignorante eo, in aliqua civitate subsistere.

CCCXLIII.

Circumscriptor pauperis, divitis raptoris socer.

CIRCUMSCRIPTIONIS SIT ACTIO. Pauper & dives eandem puellam petebant in matrimonium: capta est illa, quæ petebatur: posuit conditionem petitoribus pater, ejus esset qui redemisset: pauper profectus est, & redemit virginem. Rapuit illam competitor dives, educta ad magistratus nuptias optavit. Circumscriptionis accusatur pater à paupere.

S E R M O.

Non tantum nobis in hoc laborandum est, ut circumscriptus sit adolescens, quantum in illo, ut circumscriptus sit à patre. Esse enim justam querelam ejus, qui redemit & reduxit, cum præsertim sub pacto redemerit, manifestum est. Eximitur ex parte diversa rei persona. Quod factum est, ne duceret ille, non pater fecit. Rapuit dives, optavit puella, ¹ pater tantum promisit. Quomodo ergo fiet,

¹ Pater tantum promisit.] Forte, per- | puella optaret: passus modo est hæc fieri.
misit. non curavit, ut raperet, non ut Gronovius.

fiet, ut hic circumscripserit, si probat omnia facta hujus voluntate? alioqui, nisi hoc obtinuerimus, frustra plorabimus apud iudices.

DECLAMATIO.

Circumscriptum esse me probare prius volo, quam ab illo circumscriptum. Pactus sum: hoc pactum non servatur, nec potest repeti. Pecuniam impendi sub pacto: neque pecuniam repetere possum; neque id, propter quod impendi, habeo: navigavi, laboravi. Sic interim loquor, Quoniam promittebatur aliquid, hoc quod promissum erat, præstari non potest: circumscriptio est. Hactenus causa fundamenta cœpisset: sequentia illa sunt, ut probem me & ab hoc circumscriptum esse, & indignissime circumscriptum. Animadvertitis, iudices, fiduciam circumscriptoris. Alius rapuit, alia optavit: ideo circumscriptio est. Neque enim unquam decurritur ad hanc legem, nisi cum rectum jus nequitia exclusum est. Si non alius rapuisset, ex pacto reprehenderem. sed nihil hæc cavillatio proderit tibi, qua crimen in generum & in filiam transfers. Nam si apparuerit iudicibus, omnia te volente facta esse, qui promissisti: manifestum erit à te esse circumscriptum eum, qui tibi credidit. Igitur ab initio propensiores te fuisse diviti, non suspicionibus probo, non eo quod credibile est. Capta filia tua, quam posuisti conditionem? ejus futuram, qui redemisset: id elegisti discrimen inter duos petitores, quod facilius posset præstare dives. ¹ Deceptus es, in hoc ergo redemi ego, reduxi. Quo alio modo efficere potuisti, ne mihi nuberet, nisi hoc? Dico ergo tua voluntate factum esse, ut filia tua raperetur, hoc quibus colligo? Rapuit eam, qui non amabat. Petierit sane, non redemit: sub conditione hac non redemit. Cur diutius moror? mihi cessit. Non est ergo, quod illum cupiditate impulsam putes: carere illa poterat: adjicio non fuisse illum rapturum, nisi

¹ Deceptus es. in hoc ergo.] Arodius: | Scribendum: Deceptus es in hoc. ego redemi, ego reduxi. Idem.

nisi securum. Nihil loquor de patria severitate, nihil de lege, quæ pro pudicitia minatur, quæ mortem denuntiat. Ille rapuisset puellam alii destinatam, alii pactam, nisi fiducia tui? non est credibile. Sed ne illud quidem credibile est, filiam nuptias optaturam fuisse, nisi te volente. Primum, quod in nulla virgine tantum audaciæ, tantum confidentiæ est, ut apud magistratum, & de re summa audeat optare inconsulto patre: & illa utique non fecisset, & noveram puellam, & propius in itinere cognovi. Adjice, quod nunquam tam ingrata fuisset puella, ut nuptias optaret ejus, à quo non erat redempta; relinqueret ejus, cui debebat libertatem, cui salutem. Hoc dico, præter illum injuriæ dolorem, cum id perpessa esset in civitate, quod non inter latrones, non inter barbaros illos: non est (ut dixi) credibile, ut aut ¹ rapuerit ille sine fiducia tua, qui non amabat: qui plurimum timere debuerat: aut hæc optaverit sine auctoritate tua, & puella, & contra eum, qui de illa optime merebatur, & pro eo à quo & contempta erat, & rapta. ² Existimo animum tuum fuisse manifestum: qui si apparet, à te circumscriptus sum. Jam venimus ad illam tertiam partem causæ nostræ, in qua ostendam vobis, quam inique sim circumscriptus. Nuptias filiae tuæ pactus sum. Non dico, ³ qua mercede pactus sum. Fides supremum rerum humanarum vinculum est: sacra laus fidei inter hostes, sacra (quod nuper comperi) inter piratas: tantæ etiam apud malos auctoritatis, ut cum tradere mihi filiam tuam nolles, negare aperte non sustinueris. Et qua mercede pactus eram? ut redimerem: non dico à quibus: nondum dico, quo periculo. Scilicet male tecum agebatur, si cui coeperat plus debere, quam tibi. In summa qualis sit ista conditio, sic æstimandum est, Tu posuisti. Hoc ad meritum pertinet, illud ad pericula. Navigavi ad
piratas,

¹ Rapuerit ille sine fiducia tua.] Lege, cui, ut paullo ante, Idem.

[festum.] Immo esse. Idem.

² Existimo animum tuum fuisse mani-

³ Qua mercede pactus sum.] Scribe: Nondum dico, qua mercede pactus sim. Id.

piratas, in quos incidere miserrimum est: quæsiui, omnes scopulos scrutatus sum, omnia littora excussi. Accedit aliquid ponderis huic merito meo: Pauper hoc feci: rem diviti gravem, mihi necessariam. Et quare negata est? ut collocaretur ei, qui non redemerat, qui contempserat, qui piratis reliquerat? Tantumne pecunia valet? tantum ille fulgor divitiarum contra veritatem potest? nunc ille melior. Non tamen ego feci. Quasi circumscriptio in hoc sit solo, quod non acta per testem: est in illo, quod promisisti; est in illo, quod me, donec ille raperet, distulisti. Non est hoc genus causæ, in quo omnia crimina transferre possis. Initium à te est: promisisti. Si non erat in tua potestate, statim circumscripsisti. Scilicet ego stultus, qui virginem reduxi, qui tantam curam egi verecundiæ, ut optare possem. Non in totum jactabo vobis, iudices, continentiam meam. Sine dubio proferre volui ad patrem integrum munus, nec corrumpere, quod præstarem. Aliquid tamen fecerunt & mores puellæ: severam videbam & asperam: ne me quidem tulisset.

CCCXLIIII.

Redempta meretrix à divite pauperis filio.

¹ INSCRIPTI MALEFICII SIT ACTIO. Pauperis & divitis filii eandem meretricem amabant: leno conditionem posuit, ei traditurum se esse meretricem, qui pretium prior attulisset. Pauperis filium in solitudine dives sistentem stricto gladio invenit. Interrogavit causam, ille dixit se mori velle ob amorem meretricis. Pretium ei donavit: redemit adolescens meretricem. Agit pauper cum divite inscripti maleficii.

S E R M O.

De parte legis inter utrumque litigatorem confessam est.

D E C L A M A T I O.

Inscriptum esse id, quod objicio, non negatur. Quæ lege comprehendi potuit hoc nocendi genus, quod rem gravif-

¹ Proferre voluit.] Lege, perferre. Idem. | rum genera, finguntur in scholis & scripti maleficii, in quibus aut hoc queritur, an scriptum sit: aut hoc, an malefium

² Inscripti maleficii sit actio.] Quintil. lib. 7. cap. 5. Præter hæc controversia-